

27 AUG 2012

Directie Ruimte, Milieu en Water

Provincie Zeeland

bericht op brief van: 17/04/2012
 uw kenmerk: 2012010541
 ons kenmerk: 12019767/NB.12.015
 afdeling: Water en Natuur
 bijlage(n): -
 behandeld door: C.A. Polderdijk
 doorkiesnummer: 0118-63182
 onderwerp: vergunning ex artikel 19d van de
 Natuurbeschermingswet 1998

Waterschap Scheldes
 t.a.v. de heer ir. P.J. Stouten
 Postbus 1000
 4330 ZW MIDDELBURG

PROJECTBUREAU ZEEVERINGEN	ACTE	INFO
DATUM ONTVANGST		
PROJECTMANAGER		
MANAGER PROJECTBEHEERSING		
SECRETARIAAT		
TECHNISCH MANAGER		
OMGEVINGSMANAGER		X
PROJECTSECRETARIS		
CONTRACTMANAGER		X
TECHNIEK Disciplineleider Ontwerp		
TECHNIEK Disciplineleider Kennis		
TECHNIEK Disciplineleider Toetsingen		
<i>Ch. Meelker</i>		X
<i>P. Meuninger</i>		X
ARCHIEF		
<i>P2DB-B-12271</i>		X
CIRCULATIE MAP		

NO. [Handwritten notes and signatures]

verzonden: 24 AUG. 2012 Middelburg, 24 augustus 2012

Geachte heer Stouten,

Op 18 april 2012 ontvingen wij uw brief, met daarin de aanvraag voor een vergunning voor noodzakelijk uit te voeren werkzaamheden voor de verbetering van het dijktraject Oud-Noord-Bevelandpolder, Inlaag Nieuw-Noord-Bevelandpolder in het Natura 2000-gebied Oosterschelde. De ontvangst van uw aanvraag is op 23 april 2012 (kenmerk 12010371) bevestigd. U vraagt deze vergunning aan op basis van de Natuurbeschermingswet 1998. In deze brief geven wij u ons antwoord.

Vergunning

Wij verlenen u vergunning voor noodzakelijk uit te voeren werkzaamheden voor de verbetering van het dijktraject Oud-Noord-Bevelandpolder, Inlaag Nieuw-Noord-Bevelandpolder. De vergunning bestaat uit deze brief met de vier toegevoegde delen A, B, C en D. Leest u vooral deel A van deze vergunning zorgvuldig door; hierin staan de voorschriften die we aan de vergunning verbinden.

Geldigheid

De vergunning is geldig voor onbepaalde tijd.

Beroep

Tegen dit besluit kunt u schriftelijk beroep instellen. U dient uw beroepschrift te richten aan:

Voorzitter van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State
 Postbus 20019
 2500 EA DEN HAAG

In uw beroepschrift neemt u tenminste op:

- uw naam;
- uw adres;
- de datum;
- tegen welk besluit u beroep instelt;
- waarom u beroep instelt;
- uw handtekening.

U moet het beroepschrift indienen binnen zes weken na de dag waarop het besluit is bekendgemaakt. Doorgaans is dat de dag na de datum van verzending die u hierboven vermeld ziet. Overschrijding van de termijn kan er toe leiden dat met uw beroep geen rekening meer wordt gehouden.

Voor meer informatie kunnen wij u een informatiefolder toezenden. U kunt deze aanvragen via telefoonnummer 0118-631260. Deze informatie is ook te downloaden via <http://loket.zeeland.nl/bezwaar/beroep>.

RMW001

016967 2012 PZDB-B-12271

DudeVergunning ex artikel 19d Natuurbeschermingswet

Voorlopige voorziening

Zodra iemand een beroep indient tegen deze vergunning, betekent dat niet dat de vergunning direct geschorst is. Om een mogelijke herziening van dit besluit te bespoedigen kan de indiener van een beroepschrift een verzoek om een voorlopige voorziening indienen. Dit kan wanneer de indiener van mening is dat er sprake is van 'onverwijlde spoed', gelet op de betrokken belangen (artikel 8.81, lid 1 van de Algemene Wet Bestuursrecht). Voor de behandeling van het verzoek is griffierecht verschuldigd. Het verzoek kunt u richten aan:

Voorzitter van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State
Postbus 20019
2500 EA DEN HAAG

Vragen

Heeft u vragen over de vergunning? Belt u dan met de heer C.A. Polderdijk bereikbaar via 0118-631182 op werkdagen tussen 09.00 en 17.00 uur.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten,
namens dezen

ir. J.J.C.M. Sanders,
hoofd afdeling Water en Natuur.

Deze vergunning bestaat uit vier delen:

In deel **A** leest u waarvoor en waarom u de vergunning krijgt.

In deel **B** leest u over het wettelijke kader en het beleid die een rol spelen bij het verlenen van deze vergunning.

In deel **C** leest u meer over het Natura 2000-gebied Oosterschelde en de instandhoudingsdoelstellingen van dit gebied.

In deel **D** ziet u de (globale) locatie van de werkzaamheden

Deel A. De vergunning

Wij verlenen u (Waterschap Scheldestromen) vergunning voor de noodzakelijk uit te voeren werkzaamheden voor de verbetering van het dijktraject Oud-Noord-Bevelandpolder, Inlaag Nieuw-Noord-Bevelandpolder in en/of grenzend aan het Natura 2000-gebied Oosterschelde. Dit doen we op grond van artikel 19d, eerste lid van de Natuurbeschermingswet 1998.

De vergunning is gebaseerd op de aanvraag inclusief alle bijgevoegde stukken. De eventuele negatieve effecten op beschermde natuurwaarden zijn uitsluitend beoordeeld op de te vergunnen activiteiten zoals die in de aanvraag beschreven zijn. De werkzaamheden dienen dan ook te worden uitgevoerd conform de aanvraag, voor zover niet in tegenspraak met de in deze vergunning geformuleerde voorwaarden. Wijzigingen in de uitvoering die wenselijk of noodzakelijk zijn en die geen extra of andere negatieve effecten op beschermde natuurwaarden teweegbrengen, kunnen tijdens de looptijd van de vergunning mogelijk wel doorgevoerd worden. Om te bepalen of de wijziging met of zonder een gewijzigde vergunning doorgevoerd kan worden dient altijd contact opgenomen te worden met het bevoegde gezag, de provincie Zeeland.

Hieronder leest u achtereenvolgens:

1. welke voorschriften wij aan deze vergunning verbinden;
2. tot wanneer de vergunning geldig is;
3. voor welke activiteiten u de vergunning precies krijgt;
4. op welke argumenten wij onze beslissing hebben gebaseerd;
5. de zienswijzen van verschillende belanghebbenden.

1. Voorschriften

Om de natuur in het Natura 2000-gebied te beschermen, verbinden we aan de vergunning een aantal voorschriften. Tijdens het uitvoeren van uw activiteit bent u dan ook verplicht zich aan onderstaande voorschriften te houden.

1. De werkzaamheden dienen strikt conform de vergunningaanvraag te worden uitgevoerd, voor zover niet in strijd met de voorschriften in deze vergunning.
2. Om het habitatype Atlantische schorren met kweldergrasvegetatie (H1330) ter hoogte van de Oesterput te sparen wordt de zeedijk tussen dijpalen 1846+65m en 1853+10 m niet zeewaarts, maar landwaarts verbreed.
3. Het gedeelte van de nieuw aan te leggen onderhoudsstrook dat niet opengesteld wordt voor fietsers, wordt afgewerkt met grof, niet befietsbaar, niet afgewalst open steenasfalt (OSA 20/32).
4. Om verstoring van broedende Natura 2000-broedvogels in de Inlaag 's-Gravenhoek door transportbewegingen zoveel mogelijk te voorkomen, vindt transport hier buitendijks en over bestaande verkeerswegen plaats.
5. Om te voorkomen dat broedvogels zich in de werkstrook vestigen zal voorafgaand aan het broedseizoen de vegetatie op het buitentalud en de kruin van de dijk zeer kort worden gemaaid en daar waar de dijk landwaarts wordt versterkt, het riet en het struweel aan de binnenzijde van de dijk worden gemaaid.
6. Tot 1 april wordt niet gewerkt in het westelijke trajectdeel langs de Inlaag 's-Gravenhoek. De werkzaamheden in het oostelijke deel ter hoogte van de Westelijke Inlaag worden vóór 15 augustus afgerond.
7. Hekken en/of rasters worden teruggeplaatst waar die er nu ook al zijn.
8. Eventuele aanleg en gebruik van een onderwaterdepot, een tijdelijk aan te leggen loswal en/of het gebruik van een puinbreker maakt geen onderdeel uit van deze vergunning en is niet toegestaan. Het eventueel lossen van stenige materialen op de onder- en/of boventafel van de te verbeteren dijkglouing en/of in de aangrenzende zone in de werkstrook maakt wel onderdeel uit van deze vergunning en is toegestaan.

9. Indien het voorland uit slik bestaat, dienen vrijkomende grond en stenen ter plaatse van de kreukelberm verwerkt te worden en niet over de gehele werkstrook. De stenen en grond dienen zo egaal mogelijk over grote dijk lengte verdeeld te worden, waardoor de ophoging zo min mogelijk wordt. Perkoenpalen en overige vrijkomend materiaal dienen uit het Natura 2000-gebied verwijderd en afgevoerd te worden.
10. Het voorland (slik en schor) in de werkstrook dient aansluitend op de werkzaamheden op de oorspronkelijke hoogte te worden teruggebracht. Voor slik geldt dit voor de werkstrook buiten de kreukelberm, voor schor echter over de gehele breedte van de werkstrook. Eventuele kreekjes die binnen de werkstrook (en buiten de kreukelberm) zijn gelegen dienen vooraf geregistreerd, en na afloop, hersteld te worden.
11. Er vindt op het slik of schor buiten de werkstrook en in aangrenzende dijktrajecten geen opslag plaats van materiaal en/of grond.
12. Er vindt geen betreding van het voorland buiten de werkstrook plaats, niet door personen noch met materieel, tenzij in locatiespecifieke voorschriften anders is aangegeven.
13. Bij het uitvoeren van overlagingswerkzaamheden blijft verstoring (bijvoorbeeld in de vorm van werkzaamheden) plaatsvinden totdat het gietasfalt of asfaltmastiek volledig is uitgehard.
14. Na afloop van de werkzaamheden dient het dijktraject in ordelijke toestand te worden achtergelaten, uiterlijk per 15 november van hetzelfde jaar als uitvoering, hetgeen wil zeggen dat ten behoeve van de werkzaamheden gebruikte en/of vrijgekomen materialen en afval worden opgeruimd en uit het Natura 2000-gebied afgevoerd.
15. Alle materialen en afval dienen op een zodanige wijze opgeslagen te worden dat ze niet door verwaaiing, verspoeling of op andere wijze in het Natura 2000-gebied verspreid kunnen raken.
16. Bodem- en waterverontreinigende stoffen die ten gevolge van de vergunde activiteit in aanraking komen met de bodem of het oppervlaktewater worden onverwijld opgeruimd en naar een erkende verwerker gebracht.
17. Ter plaatse van de werkzaamheden oorspronkelijk aanwezige bebording, waaronder de bebording met toegankelijkheidsverboden, die in verband met de werkzaamheden onvermijdelijk tijdelijk verwijderd moet worden, dient zo snel mogelijk en uiterlijk aansluitend op de werkzaamheden op de oorspronkelijke locatie teruggeplaatst te worden.
18. Er wordt geen geluidsapparatuur of geluid producerende apparatuur gebruikt, anders dan strikt noodzakelijk is (voor de uitvoering en in verband met communicatie of veiligheid).
19. De vergunning moet aanwezig zijn op de locatie van de werkzaamheden. Medewerkers ter plaatse moeten op de hoogte zijn van de in de vergunning opgenomen voorschriften.
20. U dient minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden te melden wanneer u begint met uw werkzaamheden. U doet dit via het e-mailadres handhaving.groen@zeeland.nl onder vermelding van kenmerknummer NB.12.015.
21. Uiterlijk 2 dagen nadat de werkzaamheden zijn beëindigd wordt dit gemeld op het hierboven genoemde e-mail adres onder vermelding van kenmerknummer NB.12.015.

2. Geldigheid

Deze vergunning is geldig voor onbepaalde tijd. Zorgvuldig nakomen van de bovenstaande voorschriften, voorkomt dat we de vergunning voortijdig intrekken of wijzigen.

3. Uw activiteiten

U heeft de vergunning aangevraagd voor het uitvoeren van werkzaamheden aan het dijktraject Oud Noord-Bevelandpolder, Inlaag nieuw Noord-Bevelandpolder, in de gemeente Noord-Beveland.

U geeft aan dat een groot deel van de Nederlandse dijken aan de zeezijde tegen golven wordt beschermd door een steenbekleding. Uit onderzoek van de Technische Adviescommissie voor de Waterkeringen is naar voren gekomen dat in Zeeland deze steenbekleding onvoldoende tegen zeer zware stormen bestand is. Anders gezegd: de steenbekleding is in veel gevallen te licht en voldoet niet aan de veiligheidsnorm zoals die in de Wet op de waterkering is vastgelegd. Om dit probleem op te lossen is in 1996 het project Zeeweringen gestart. Hierin werken Rijkswaterstaat en Waterschap Scheldestromen samen. Daarvoor is het Projectbureau Zeeweringen in het leven geroepen. Het doel is de met steen beklede delen van het buitentalud van de dijk te verbeteren op de plaatsen waar dat nodig is.

Het te verbeteren dijktraject heeft een totale lengte van 3,7 kilometer en is westelijk van Colijnsplaat gelegen, tussen de dijkpalen 1834 tot 1871 +40 meter (in deel D van deze vergunning ziet u een kaartje met daarop de ligging van het te verbeteren dijktraject). De werkzaamheden vinden plaats op de volgende percelen:

- Kadastrale gemeente Wissekerke, sectie A, nrs. 1676 en 1685
- Kadastrale gemeente Wissekerke sectie T, nr. 437
- Kadastrale gemeente Kortgene, sectie N, nrs. 524, 553, 452, 451 en 358

De planning is om het dijktraject in 2013 te verbeteren. Aan het dijktraject grenzen verschillende inlagen, onder andere de Inlaag 's-Gravenhoek, Inlaag Oesterput en Wanteskuup. Verder zijn er een aantal nollen en strekdammen aanwezig. Transporten van materialen van en naar het dijktraject vinden plaats over bestaande wegen of over het water. Er wordt gebruik gemaakt van het algemeen depot in Kats, eventueel van een binnendijks depot aan de Noord Langeweg of aan de Emelissedijk.

Op hoofdlijnen omvatten uw werkzaamheden de volgende onderdelen, waarbij de afwerking en inrichting van het onderhoudspad naar aanleiding van bestuurlijk overleg tussen Rijkswaterstaat, het bestuur van uw waterschap en ons college na ontvangst van de vergunningaanvraag nog is aangepast ten opzichte van de aanvraag (zie paragraaf 4 van deel A onder het kopje Inrichting onderhoudspad, van deze vergunning):

- Het zeer kort maaien van de vegetatie op het buitentalud en kruin vóór 1 maart.
- Het aanbrengen van een nieuwe 5 meter brede kreukelberm (daar waar schor is 3 m breed) op Geokunststof.
- Het aanbrengen van een nieuwe teenconstructie tussen dijkpalen 1846+65 m en 1853+10m.
- Het aanbrengen van zetsteenbekleding, bestaande uit een toplaag van zetsteen, een uitvullaag, een geokunststoflaag en een waterremmende onderlaag.
- Het aanbrengen van een overlaging met breuksteen, met gietasfalt ingegoten en afgestrooid met lavasteen.
- Het aanbrengen van een verborgen glooiing, bestaande uit vol en zat gepenetreerde breuk steen onder geokunststof ter plaatse van dijkpaal 1843, dijkpaal 1846 en dijkpaal 1853 (ter plaatse van de nollen).
- Het aanbrengen van horizontale overgangsconstructies op de overgangen van de basaltzuilen en de overlagingen naar de betonzuilen. Kieren worden gepenetreerd met gietasfalt of asfaltmastiek.
- Het aanbrengen van betonzuilen met een afronding op de overgang tussen de boventafel en de berm.
- Het in gebruik nemen van een depot aan de Emilissedijk.
- Het verhogen van de kruin van de dijk tussen dijkpalen 1846+65 m en 1853+10 m.
- Het verharderen en in gebruik nemen van een nieuwe 3 meter breed onderhoudspad op de buitenberm, waarbij het deel ten westen van de dijkovergang bij de Glasjesnol (dijkpaal 1854) permanent opengesteld wordt voor fietsers. Het niet opengestelde deel wordt afgewerkt met grof, niet befietsbaar, niet afgewalst open steenasfalt (OSA 20/32 mm).

4. Onze overwegingen

Om tot deze vergunningverlening te komen, hebben we een aantal zaken zorgvuldig afgewogen. Hieronder leest u welke argumenten een rol speelden bij ons besluit.

** Een beoordeling van de effecten is noodzakelijk*

Het uitvoeren van de werkzaamheden aan het dijktraject Oud-Noord-Bevelandpolder, Inlaag Nieuw-Noord-Bevelandpolder vindt plaats in en/of grenzend aan het Natura 2000-gebied Oosterschelde. (Significante) negatieve effecten van deze activiteit op de beschermde natuurwaarden zijn op voorhand niet uit te sluiten. De activiteit is niet opgenomen in een beheerplan zoals bedoeld in artikel 19a of artikel 19b. Er is ook geen sprake van een activiteit die als bestaand gebruik zoals bedoeld in artikel 1 sub m kan worden gekwalificeerd. De werkzaamheden houden niet direct verband met en zijn niet nodig voor het beheer van het gebied. Dit betekent dat er sprake is van een project waarvan op objectieve wijze onderzocht en passend beoordeeld dient te worden wat de effecten van de activiteiten (kunnen) zijn.

U gaat in uw vergunningaanvraag in op de eventuele negatieve effecten van uw activiteiten op de beschermde natuurwaarden. Daartoe heeft u Grontmij opdracht gegeven om een passende beoordeling van uw voorgenomen activiteiten op te stellen. Het resulterende rapport PZDB-R-11260 "Passende beoordeling Oud Noord-Bevelandpolder west" (d.d. 7 december 2011) heeft u als bijlage bij uw aanvraag gevoegd. Tevens heeft u bij de aanvraag de door Arcadis opgestelde rapportage "Planbeschrijving Oud Noord-Bevelandpolder, Inlaag Nieuw Noord-Bevelandpolder PZDT-R-11232 ontw. Verbetering Steenbekleding" (d.d. 21 september 2011) gevoegd. Naar ons oordeel bevat uw vergunningaanvraag, op detail aangevuld met kennis en expertise die binnen de provincie Zeeland beschikbaar zijn, de benodigde objectieve informatie om de effecten van de geplande activiteiten te kunnen beoordelen.

** Provincie Zeeland is bevoegd vergunning te verlenen*

Een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 wordt verleend door gedeputeerde staten van de provincie waarin het betrokken beschermde gebied is gelegen. Wanneer het beschermde gebied in meerdere provincies is gelegen, zijn gedeputeerde staten van de provincie waar het grootste deel van het gebied is gelegen het bevoegde gezag om de vergunningaanvraag te behandelen, voor zover de vergunningaanvraag mede betrekking heeft op delen van het gebied gelegen in andere provincies. De aanvraag dient in dat geval in overleg met de andere provincie(s) te worden behandeld.

Indien een aanvraag van een vergunning als bedoeld in de artikelen 16, eerste lid en 19d, eerste lid, betrekking heeft op een project dat of andere handeling die hoofdzakelijk gevolgen kan hebben voor een deel van een Natura 2000-gebied dat is gelegen binnen de grenzen van één provincie, beslissen gedeputeerde staten van de provincie waarin dat deel van het Natura 2000-gebied is gelegen over de aanvraag. Wanneer er sprake is van een activiteit of uitzondering zoals genoemd in het Besluit vergunningen Natuurbeschermingswet 1998, is niet gedeputeerde staten het bevoegde gezag om de vergunningaanvraag te behandelen, maar de Minister van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie.

Deze vergunningaanvraag ziet toe op activiteiten die plaatsvinden in en/of grenzend aan het Natura 2000-gebied Oosterschelde. Dit gebied is geheel gelegen op het grondgebied van de provincie Zeeland. De effecten van de activiteit hebben enkel gevolgen voor dit Natura 2000-gebied. De uit te voeren activiteiten worden niet genoemd in het Besluit vergunningen Natuurbeschermingswet 1998. Dit betekent dat gedeputeerde staten van de provincie Zeeland bevoegd zijn deze vergunningaanvraag te behandelen.

* Geen strijdigheid met algemene doelen en kernopgaven

Voor alle Natura 2000-gebieden zijn dezelfde vijf algemene doelen geformuleerd en per gebied zijn kernopgaven geformuleerd. Deze algemene doelen en kernopgaven zijn een hulpmiddel bij de formulering van de doelen op gebiedsniveau. Op dit gebiedsniveau geven de kernopgaven aan wat de belangrijkste verbeteropgaven zijn en wat de belangrijkste bijdrage van dat landschap aan het Natura 2000-netwerk is. De kernopgaven omvatten vaak verscheidene habitattypen en soorten die op landschapsniveau en op gebiedsniveau om een samenhangende aanpak vragen in het kader van beheer en inrichting. De in de aanwijzingsbesluiten van de Natura 2000-gebieden opgenomen instandhoudingsdoelstellingen zijn de specifieke uitwerking van de algemene doelen en kernopgaven per Natura 2000-gebied. De effecten van de te vergunnen werkzaamheden op die instandhoudingsdoelstellingen zijn beoordeeld. Die beoordeling is de kern van deze vergunning. Verderop in deze paragraaf 'Onze overwegingen' blijkt uit de beoordeling dat geen significant negatieve effecten op zullen treden. Het uitvoeren van werkzaamheden voor de verbetering van het dijktraject Oud-Noord-Bevelandpolder, Inlaag Nieuw-Noord-Bevelandpolder achten wij dan ook niet in strijd met de algemene doelen en kernopgaven opgesteld voor het Natura 2000-gebied Oosterschelde.

* Inrichting onderhoudsstrook

In uw aanvraag heeft u aangegeven de onderhoudsstrook te willen verharderen en het gedeelte gelegen tussen de dijkpalen 1871+40 m en 1854 wel en het gedeelte tussen de dijkpalen 1854 en 1834 niet open te willen stellen voor fietsers. Het beoogd doel in het niet voor fietsers open te stellen gedeelte is om intensivering van het recreatieve gebruik tegen te gaan en het huidige extensieve recreatieve medegebruik voortgang te laten vinden. Met u zijn wij van mening dat hier de inrichting zodanig moet zijn, dat de situatie na de dijkverbetering vergelijkbaar is aan de huidige. Bestuurlijk is daarom afgesproken om de onderhoudsstrook op het niet open te stellen deel af te werken met niet-befietsbaar, niet afgewalst, grof open steenasfalt (OSA 20/32mm), dat in alle gevallen veilig door medewerkers van het waterschap en door in te zetten materieel bereden kan worden, en dat, na verloop van tijd wederom begroeid raakt. Hiermee kan op dit gedeelte van de onderhoudsstrook het huidige recreatieve gebruik voortgang vinden en is niet te verwachten dat deze toe zal nemen, waardoor verstoring van aanwezige natuurwaarden wordt voorkomen.

* Effecten zijn mogelijk op beschermde habitats, soorten en 'oude doelen'

In het Natura 2000-gebied Oosterschelde zijn binnen het beïnvloedingsgebied van de werkzaamheden aan dit dijktraject drie categorieën specifieke instandhoudingsdoelen te onderscheiden: habitattypen, soorten en de zogenaamde oude doelen. Bij habitattypen betreft het tijdelijke, dan wel permanente verslechtering en/of onttrekking van de habitattypen Grote ondiepe krekens en baaien (H1160) en Atlantische schorren met kweldergrasvegetatie (H1330). Andere kwalificerende habitattypen komen niet voor binnen het beïnvloedingsgebied van de werkzaamheden aan het dijktraject. Bij soorten betreft het mogelijke effecten op een reeks van vogelsoorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied zijn opgesteld; overige kwalificerende soorten komen niet in de invloedssfeer van de activiteiten voor of ondervinden er geen effect door. Bij de 'oude doelen' gaat het om mogelijke effecten op (broedende) vogelsoorten en tijdelijke effecten op (zout)plantensoorten en wervegetaties die op de ondertafel van de dijkvlooiing voorkomen. Bij de 'oude doelen' gaat het ook om mogelijke effecten op een aantal behoudsdoelstellingen voor 'Oosterschelde-binnendijks' waaronder behoud van de inlagen, behoud van de functie als leefgebied voor enkele kleine zoogdieren en rugstreeppad, behoud van algemene tot zeldzame plantengemeenschappen, behoud van broedgebied en tal van vogelsoorten.

* Er zijn geen significant negatieve effecten op habitattypen

Langs het buitendijkse dijktraject komen binnen het gebied waar gewerkt wordt twee habitattypen voor, namelijk: Grote ondiepe krekens en baaien (H1160) en Atlantische schorren met kweldergrasvegetatie (H1330). Door het gebruik van de werkstrook vindt tijdelijk ruimtebeslag plaats over een oppervlakte van ongeveer 1 hectare. Daarnaast kan er door bijvoorbeeld door zeewaartse teenverschuiving permanent ruimtebeslag op habitattypen voorkomen. Bij het dijktraject wordt om ecologische en cultuurhistorische redenen ruimtebeslag door teenverschuivingen geminimaliseerd.

De kreukelberm wordt wel overlaagd maar niet zeewaarts verlegd. Om het habitatype Atlantische schorren met kweldergrasvegetatie (H1330) ter hoogte van de Oesterput te sparen wordt als mitigerende maatregel de nieuwe kruin van de zeedijk tussen dijkpalen 1846+65m en 1853+10m niet zeewaarts, maar enkele meters landwaarts verbreed. Wel neem de Inlaag Oesterput hierdoor in oppervlakte iets af. Het landinwaarts versterken van de zeedijk ter plaatse van de Westelijke Inlaag wordt uitgevoerd op een binnendijkse (onderhouds)weg en een sloot en gaat niet ten koste van het in deze inlaag gelegen habitatype Overgangs- en trilvenen (H7140). Op het gedeelte in de werkstrook (maximaal 15 meter) waarop tijdelijk ruimtebeslag van toepassing is, kan uitgaande van de standaard mitigerende maatregelen, welke als voorschriften in deze vergunning zijn opgenomen, binnen enkele jaren herstel van de langs het dijktraject voorkomende habitattypen worden verwacht (m.n. bodemleven), zodat de negatieve effecten een tijdelijk karakter hebben. De negatieve effecten op habitattypen achten wij mede door het nemen van mitigerende maatregelen, onvermijdelijk, gering, niet significant en aanvaardbaar.

*Er zijn geen significant negatieve effecten op kwalificerende broedvogels en kwalificerende niet-broedvogels

In en/of in de nabijheid van het dijktraject broeden een drietal Natura 2000-broedvogelsoorten: de bontbekplevier, de visdief en de kluut. De grootste concentratie visdieven en kluten broed op de kunstmatige eilandjes in de Inlaag 's-Gravenhoek. De bontbekplevier broedt in de Westelijke Inlaag. Om verstoring van broedende Natura 2000-broedvogels in de Inlaag 's-Gravenhoek door transportbewegingen zoveel mogelijk te voorkomen vindt transport hier buitendijks en over bestaande verkeerswegen plaats. Om te voorkomen dat broedvogels zich in de werkstrook vestigen zal voorafgaand aan het broedseizoen de vegetatie op het buitentalud en de kruin van de dijk zeer kort worden gemaaid en daar waar de dijk landwaarts wordt versterkt, het riet en het struweel aan de binnenzijde van de dijk worden gemaaid. Vóór het broedseizoen, uiterlijk op 1 maart, zal een begin met het transport en het werk worden gemaakt, zodat broedvogels de mogelijkheid hebben om te wennen aan de werkzaamheden of uit kunnen wijken naar rustigere delen. Deze mitigerende maatregelen zijn als voorschriften in deze vergunning opgenomen.

Kwalificerende broedvogels en kwalificerende niet-broedvogels kunnen het dijktraject en zijn directe omgeving gebruiken als hoogwatervluchtplaats, als rustplaats en als foerageergebied. Door het gebruik van een werkstrook zal een kleine oppervlakte verstoord worden en daarmee tijdelijk niet beschikbaar zijn als foerageergebied voor vogels. Mitigerende (standaard) maatregelen zijn voorzien om het herstel van de werkstrook zo goed mogelijk te bevorderen. Deze maatregelen zijn als voorschriften in deze vergunning opgenomen.

Tijdens de werkzaamheden aan het dijktraject kan verstoring ontstaan van foeragerende-, rustende- en overtuigende vogels. Uit tellingen blijkt dat de aantallen kwalificerende broedvogels en kwalificerende niet-broedvogels die het dijktraject en de directe omgeving gebruiken als HVP, rust- of foerageerplaats ten opzichte van de totale aantallen die in de Oosterschelde voorkomen, vooral tijdens de periode waarin de werkzaamheden plaatsvinden (maart t/m oktober), relatief laag zijn. De grootste aantallen van de kwalificerende niet-broedvogels zijn niet te vinden op het dijktraject zelf, maar op de bij laagwater aan het dijktraject grenzende slikken, op het schor van de Oesterput en in de aan het dijktraject grenzende inlagen. In maart, als sommige van de hier overwinterende kwalificerende niet-broedvogelsoorten nog aanwezig zijn en de werkzaamheden net zijn gestart, wordt nog niet op meerdere plaatsen tegelijk gewerkt. Om te voorkomen dat de in maart nog aanwezige overwinterende vogels over het gehele dijktraject verstoord worden, wordt tot 1 april niet gewerkt in het westelijke dijktraject langs de Inlaag 's-Gravenhoek. In augustus, als sommige van de hier overwinterende kwalificerende niet-broedvogels alweer terug zijn is een gedeelte van het dijktraject al gereed en wordt evenmin nog langs het gehele dijktraject gewerkt. De werkzaamheden in het oostelijke deel ter hoogte van de Westelijke Inlaag wordt vóór 15 augustus afgerond.

Doordat de werkzaamheden in het begin langzaam worden opgestart kan er gewinning optreden. Voor overtuigende, foeragerende en rustende kwalificerende broedvogels en niet-broedvogels zijn voldoende uitwijkmogelijkheden op de aangrenzende slikken in de inlagen en op de landbouwgronden waar niet aan de dijk gewerkt wordt.

Wij achten de tijdelijke, negatieve effecten op foeragerende, rustende en overtuigende Natura 2000-broedvogels en Natura 2000-niet broedvogels mede door het nemen van de mitigerende maatregelen en de ruime uitwijkmogelijkheden, onvermijdelijk, niet significant en aanvaardbaar.

Op het dijktraject wordt een 3 meter breed onderhoudspad van asfaltbeton op de buitenberm aangelegd. Een gedeelte van het onderhoudspad, tussen dijkpaal 1871+40m en dijkpaal 1854, wordt opengesteld voor fietsers (In deel D. van deze vergunning ziet u een kaartje met de ligging van het voor fietsers open te stellen dijkgedeelte). Het niet voor fietsers open te stellen gedeelte wordt afgewerkt met niet-befietsbaar, niet afgewalst, grof Open Steenasfalt (OSA 20/32 mm).

In de huidige situatie is er geen verharde onderhoudstrook aan de buitenzijde van de dijk. Hoewel ook in de huidige situatie verschillende vormen van recreatie op- en langs het dijktraject plaatsvinden, zou door de aanleg van het verharde onderhoudspad de recreatiedruk kunnen toenemen, waardoor ook de verstoring van overtuigende en foeragerende kwalificerende (broed)vogels langs het dijktraject zou kunnen toenemen. In de huidige situatie vinden er vele vormen van recreatief medegebruik van het dijktraject plaats die verstoring kunnen veroorzaken.

Zo komt het voor fietsers open te stellen onderhoudspad precies daar waar in de huidige situatie ook al regelmatig over de 'groene' buitenberm wordt gefietst. Over het gehele dijktraject loopt een wandelroute van het Wandelnetwerk Noord-Beveland. Tevens maakt het dijktraject onderdeel uit van een lange afstand wandeling (route 15 Oosterscheldepad). Daarnaast bevindt zich langs een gedeelte van het dijktraject een spitlocatie (spitlocatie 2) waar door zee-aasspitters bij laagwater het jaar rond gespit wordt naar zeeaas. Jaarlijks wordt aan 15 tot 20 personen een vergunning verleend op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 om op het Schor van de Oesterput in de periode van ca. 1 april t/m 15 juli zeegroenten (lamsoor en zeekraal) te snijden. Ter hoogte van dijkpaal 1871 bevindt zich een klein strandje waarop gerecreëerd wordt met binnendijks een parkeerterreintje. Het grootste gedeelte van het voor fietsers open te stellen onderhoudspad bevindt zich op een dijkgedeelte waar ook bij laagwater het water praktisch tot aan de dijk staat. Omdat de foerageermogelijkheden beperkt zijn komen er buitendijks weinig foeragerende vogels voor. In de huidige situatie lopen wandelaars regelmatig op de kruin van de dijk waardoor er binnendijks verstoring van vogels in de aangrenzende inlagen op kan treden. Het te verhardende onderhoudspad wordt op de buitenberm aangelegd waardoor wandelaars (en fietsers) meer de neiging zullen hebben om dit pad te volgen en daardoor meer uit het zicht zullen blijven voor vogels in de aangrenzende inlagen. Als mitigerende maatregel is als voorschrift in deze vergunning opgenomen, dat hekken en rasters worden teruggeplaatst waar die er nu ook al zijn, waardoor het lastiger wordt om op het niet opengepaste onderhoudspad te fietsen. Door het niet voor fietsers open te stellen deel af te werken met grof open steenasfalt, dat in alle gevallen veilig door medewerkers van het waterschap en door in te zetten materieel bereiden kan worden, en dat, na verloop van tijd wederom begroeid raakt, kan op dit gedeelte van de onderhoudsstrook het huidige recreatieve gebruik voortgang vinden en is niet te verwachten dat deze toe zal nemen, waardoor verstoring van aanwezige natuurwaarden wordt voorkomen. De negatieve effecten als gevolg van de activiteiten (dijkverbetering en openstelling van het onderhoudspad) op kwalificerende broedvogels en kwalificerende niet-broedvogels op onderhavig dijktraject achten wij mede door het nemen van mitigerende maatregelen die als voorschriften in deze vergunning zijn opgenomen, gering, niet significant en aanvaardbaar.

* Er is geen aantasting van de wezenlijke kenmerken van de 'oude doelen'

Voor wat betreft de zogenaamde oude doelen komen in het beïnvloedingsgebied van de werkzaamheden (broedende) vogelsoorten, (zout)plantensoorten en wervegetaties voor. Voor 'Oosterschelde-binnendijks' gelden een aantal behoudsdoelstellingen waaronder behoud van de inlagen, behoud van de functie als leefgebied voor enkele kleine zoogdieren en rugstreeppad, behoud van algemene tot zeldzame plantengemeenschappen, behoud van broedgebied en tal van vogelsoorten.

Om verstoring van (broedende) vogelsoorten uit de 'oude doelen' zo veel mogelijk te voorkomen gelden dezelfde mitigerende maatregelen zoals (hiervoor) genoemd voor kwalificerende broedvogels en kwalificerende niet-broedvogels. Voor amfibieën en beschermde planten worden locatie specifieke maatregelen getroffen binnen de kaders van de gedragscode (Flora- en faunawet) van Rijkswaterstaat. De leefgebieden voor haas, konijn, mol, wezel, bunzing, hermelijn, noordse woelmuis en rugstreeppad worden door de werkzaamheden niet aangetast. Hoewel door de landwaartse dijkversterking ter hoogte van het Schor van de Oesterput en de Wanteskuip de Inlaag Oesterput en de Inlaag Wanteskuip in oppervlakte iets verkleind worden, wordt het doel (behoud van de inlagen) nageleefd. De landwaartse dijkversterking bij de Wanteskuip vindt op een relatief onaantrekkelijk gedeelte plaats (een werkweg en een sloot) en door de dijk landwaartse in de Inlaag Oesterput te versterken gaat er geen buitendijks schorgebied bij het Schor van de Oesterput verloren. Door de dijkverbetering verdwijnen tijdelijk de aldaar groeiende planten en wieren. Bij de nieuwe bekleding worden daar waar technisch mogelijk zodanig materialen toegepast dat de wier- en zoutvegetaties zich kunnen herstellen. De tijdelijke, negatieve effecten op de 'oude doelen' achten wij onvermijdelijk, gering, niet significant en aanvaardbaar.

* Er zijn geen significant negatieve effecten door het gebruik van fosfor-slakken

Bij de dijkverbetering zullen fosfor-slakken worden toegepast. Alle materialen die worden toegepast dienen te voldoen aan het Besluit bodemkwaliteit, waaraan onder andere ecotoxicologische vereisten ten grondslag liggen. Momenteel is er discussie over het gebruik van staal- en fosfor-slakken bij vooroeverbestortingen in Zeeland. In het kader van die vooroeverbestortingen wordt het gebruik van die materialen extra op eventuele effecten gemonitord. De toepassing van slakken bij de dijkverbeteringen is wezenlijk anders dan bij de vooroeverbestortingen. Ze worden toegepast als grondverbetering of als funderingslaag onder de onderhoudsstrook op de berm van de dijk. Bij toepassing als grondverbetering worden de slakken afgedekt met een filterlaag en de stenen bekleding. In het geval van toepassing als fundering voor de onderhoudsstrook worden de slakken afgedekt met een asfaltlaag. In beide gevallen bevinden ze zich in een zone die slechts tijdelijk (in het geval van grondverbetering) of nauwelijks (in het geval van fundering onderhoudsstrook) onder water staat. Daarnaast is er geen direct contact met oppervlaktewater en het indirecte contact is slechts tijdelijk. Tot op heden zijn slakken op zeer ruime schaal toegepast bij de diverse waterstaatswerken in Zeeland, inclusief de reeds uitgevoerde dijkverbeteringen. Tot op heden zijn er geen aanwijzingen bekend dat er negatieve effecten door het gebruik van slakken als grondverbetering en/of fundering bij dijkverbeteringen optreden. Verder heeft Projectbureau Zeeweringen aangegeven dat de monitoring bij de vooroeverbestortingen nauwlettend gevolgd zal worden en dat, indien dat op basis daarvan noodzakelijk is, het gebruik van slakken heroverwogen zal worden.

De nieuwste resultaten van deze monitoring en nader onderzoek die op 22 september 2011 door Rijkswaterstaat op een informatiebijeenkomst zijn gepresenteerd ondersteunen dat het tot nog toe gevoerde beleid niet aangescherpt hoeft te worden. Wij achten de negatieve effecten van het gebruik van fosforslakken niet significant en aanvaardbaar.

* In combinatie met andere activiteiten in de Oosterschelde veroorzaakt uw activiteit geen significant negatieve effecten

Ook als we kijken naar andere activiteiten in de Oosterschelde treden er in gezamenlijkheid geen significant negatieve effecten op. We denken hierbij aan activiteiten die tegelijkertijd met uw activiteit plaatsvinden. Cumulatieve effecten kunnen zowel worden veroorzaakt door autonome ontwikkelingen (het bereiken van een nieuw morfologisch evenwicht na het uitvoeren van de deltawerken en de verwachte zeespiegelstijging) als diverse menselijke activiteiten in het gebied zoals scheepvaart, visserij en recreatie.

Door de werkzaamheden aan het dijktraject Oud-Noord-Bevelandpolder, Inlaag Nieuw-Noord-Bevelandpolder vindt een tijdelijke verstoring plaats van vogels waarvoor de Oosterschelde als Vogelrichtlijngebied is aangewezen. Daarnaast vindt enige verstoring van habitattypen en zoutvegetaties plaats. Verdere menselijke activiteiten, die ook een negatieve invloed kunnen hebben op de genoemde soorten en habitattypen in het gebied zijn visserij en recreatie, maar ook werkzaamheden in het kader van het vergroten van de veiligheid.

Algemene autonome ontwikkelingen

De Oosterschelde is een zout getijdenwater, dat zeewaarts en landwaarts wordt begrensd door de Stormvloedkering en de compartimenteringsdammen. Door de afsluitingen zijn er zowel de stroomsnelheden als ook de dynamiek afgenomen. Er wordt geen rivierslib meer aangevoerd en de geulen zijn te ruim gediimensioneerd. Het gevolg is de zogenoemde 'zandhonger', dat wil zeggen dat platen, slikken en schorren eroderen om de geulen op te vullen. Dit zorgt ervoor dat de oppervlakte intergetijdengebieden jaarlijks afneemt met 40 à 50 ha. Het verlies van intergetijdengebied en het verminderen van de droogvalduur betekent een afname van foerageermogelijkheden voor steltlopers. In het doelendocument van juni 2006 wordt er echter rekening mee gehouden dat de teruggang van het intergetijdengebied niet gekeerd kan worden en zijn de doelen op deze afname afgestemd.

Recreatie

De Oosterschelde vormt een aantrekkelijk recreatiegebied, vooral in de zomer. Door geluid en aanwezigheid van onder andere wandelaars, fietsers, boten, (kite-)surfers, sportvissers (inclusief pierenspitters) kunnen broedende, foeragerende, overtuigende of rustende vogels en zeehonden verstoord worden. In het geval van de dijkverbeteringswerken zijn vooral de fietsers en wandelaars van belang door hun verstoringseffecten op vogels. Er kan worden aangenomen dat als gevolg van de dijkverbeteringswerkzaamheden de verstoring door recreanten zou kunnen toenemen door de aanwezigheid van nieuwe verharde onderhoudspaden indien ze dichtbij een hoogwatervluchtplaats, een slik of schor liggen. Door mitigerende maatregelen, zoals onder andere het zoneren van het recreatief gebruik van onderhoudspaden, wordt voorkomen dat er (significant-) negatieve effecten van recreanten als gevolg van de werkzaamheden optreden. Voor recreatie in het algemeen geldt dat maatregelen zijn genomen zoals het afsluiten van kwetsbare gebieden om (significant-) negatieve effecten van recreatie op de natuurwaarden van de Oosterschelde te voorkomen.

Visserij

Er worden verschillende vormen van visserij (boomkorvisserij, mosselteelt, vaste vistuigen, mechanische en handmatige kokkelvisserij) in het gebied uitgeoefend die kunnen leiden tot verstoring van vogels en zeehonden door geluid, voedselcompetitie en tot beschadiging van de kwalificerende habitattypen zoals habitatype H1160 (grote baaien). Het bezoeken van kokkelbanken tijdens laagwater in verband met handmatige kokkelvisserij kan een verstoring van rustende of foeragerende vogels tot gevolg hebben. Door de regelgeving zoals het Schelpdierbesluit en het nemen van in vergunningen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 voorgeschreven mitigerende maatregelen bij het uitoefenen van bijvoorbeeld mechanische en handmatige kokkelvisserij worden negatieve effecten zoals voedselcompetitie en beschadiging van kwalificerende habitattypen zo goed mogelijk beperkt.

Dijkverbeteringswerken

Door de dijkverbeteringswerken kan het intergetijdengebied permanent worden aangetast. De kenmerkende planten en dieren die zich door aanleg van de harde oeverbeschoeiingen op de dijken hebben kunnen ontwikkelen, blijven ook in de toekomst gehandhaafd. Verder kunnen broedende, rustende en foeragerende vogels verstoord worden. Door het nemen van in Natuurbeschermingswet 1998-vergunningen vastgelegde mitigerende maatregelen worden negatieve effecten voor vogels en habitattypen verzacht en significante effecten voorkomen. Voor het totale oppervlakteverlies aan habitattypen veroorzaakt door de dijkversterkingen wordt een herstelopgave gerealiseerd.

Overige activiteiten

Windmolens kunnen negatieve effecten veroorzaken o.a. door geluid of leiden tot aanvaringen. Door het snijden van zeegroenten kan een tijdelijke en plaatselijke verstoring plaatsvinden van de functie van de schorren als hoogwatervluchtplaats, rust-, foerageer- en broedplaats voor vogels. Door betreding van het schor kan het tot verstoring van de vegetatie komen. Door het nemen van in Natuurbeschermingswet 1998-vergunningen vastgelegde mitigerende maatregelen worden negatieve effecten voor vogels en habitattypen verzacht en significante effecten voorkomen. Nieuwe activiteiten worden middels het verlenen van vergunningen geregeld.

** Uw activiteit past binnen het provinciale beleid*

Uw activiteit is in lijn met ons provinciale beleid, zoals dit is vastgelegd in het Omgevingsplan Zeeland 2006-2012 en de beleidsnota 'Daar bij de waterkant'. Relevante beleidsdoelen betreffen de veiligheid tegen overstromingen en behoud en versterking van de Zeeuwse natuurwaarden. De dijkverbetering is bedoeld om de veiligheid tegen overstromingen op duurzame wijze te waarborgen. De werkzaamheden worden zodanig uitgevoerd dat er geen significante aantasting plaatsvindt van de wezenlijke kenmerken of waarden van de Zeeuwse beschermde natuur en onvermijdelijke verstoringen zo klein mogelijk worden gehouden.

In de nota 'Daar bij de waterkant' heeft de Provincie haar beleidsvisie gegeven op het gebruik van buitendijkse onderhoudsstroken als doorgaande fietsroute: daar waar het kan doorgaand buitendijks fietsen toestaan en daar waar het moet, omwille van wettelijke en beleidsmatige vereisten, afsluiten. In de nota is in het indicatieve streefbeeld al aangegeven dat een buitendijkse doorgaande fietsroute over het niet voor fietser open te stellen gedeelte van het onderhavige dijkvak niet de verwachting is. Studies die in het kader van het Natura 2000-beheerplan voor de Deltawateren worden verricht laten zien dat er knelpunten zijn voor het realiseren van een aantal Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen. Het gaat dan met name om kwetsbare vogelsoorten. Juist in de Oosterschelde komen deze vogelsoorten in de knel, door enerzijds de zandhonger, waardoor het areaal slikken, platen en schorren doorgaand afneemt en vogels steeds minder ruimte en daarbij behorende mogelijkheden hebben, en anderzijds het toenemende menselijke gebruik in deze ruimte. Niet in de laatste plaats door de dijkverbeteringen, inclusief het openstellen van de buitendijkse onderhoudspaden voor recreatief medegebruik, nemen de mogelijkheden voor dat gebruik steeds toe. Vele kilometers groene dijken die voorheen voor recreatief medegebruik slecht bereikbaar waren worden inmiddels recreatief benut. Op die plaatsen is de rust voor vogels verminderd. Om de Natura 2000-doelen te kunnen halen zullen er in het Natura 2000-beheerplan voor de Oosterschelde maatregelen moeten worden opgenomen. Eén van die maatregelen is het zoneren van het menselijke gebruik. Dit betekent dat voor de natuur essentiële kerngebieden als rustgebied moeten worden beheerd. Wij zijn in samenwerking met uw waterschap en Rijkswaterstaat Zeeland reeds begonnen aan de concrete invulling van de doorgaande fietsroutes op en langs de zeedijken van Ooster- en Westerschelde. Voor de Oosterschelde is daarbij het IBOS-rapport (Integrale Beoordeling van de effecten van dijkverbetering op de natuurwaarden van de Oosterschelde) uitgangspunt, wat grotendeels overeenkomt met het indicatieve streefbeeld van de nota 'Daar bij de waterkant'. Dit gebeurt als onderdeel van het Natura 2000-beheerplan Deltawateren dat momenteel door Rijkswaterstaat wordt opgesteld.

Naar ons oordeel is er dus geen strijdigheid met het Omgevingsplan Zeeland 2006-2012 en de beleidsnota 'Daar bij de waterkant'.

** Conclusie*

Het uitvoeren van werkzaamheden aan het dijktraject Oud Noord-Bevelandpolder, Inlaag Nieuw Noord-Bevelandpolder is geen activiteit die direct verband houdt met en niet nodig is voor het beheer van het Natura 2000-gebied Oosterschelde. Op voorhand kon niet worden uitgesloten dat deze activiteit, afzonderlijk, of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen zou kunnen hebben voor dit gebied.

Het is daarom dat u, als initiatiefnemer, ter onderbouwing van de vergunningsaanvraag een passende beoordeling in de zin van artikel 19f, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 heeft laten opstellen. Een zodanige beoordeling houdt in dat, op basis van de beste wetenschappelijke kennis ter zake, alle aspecten van het plan of project die op zichzelf of in combinatie met andere plannen of projecten de instandhoudingsdoelstellingen in gevaar kunnen brengen, moeten worden geïnventariseerd.

Op basis van de door u overgelegde passende beoordeling van de gevolgen van het uitvoeren van werkzaamheden aan het dijktraject Oud-Noord-Bevelandpolder, Inlaag Nieuw-Noord-Bevelandpolder voor het Natura 2000-gebied Oosterschelde, met het oog op de instandhoudingsdoelstellingen van dit gebied, hebben wij vergunning voor deze activiteit kunnen verlenen nu wij op grond van de ons ter beschikking staande informatie en de bij ons zelf aanwezige kennis de zekerheid hebben verkregen dat de activiteit geen schadelijke gevolgen heeft voor de natuurlijke kenmerken van het betrokken gebied.

De activiteiten hebben geen significant negatieve effecten tot gevolg, ook niet in cumulatie met andere activiteiten. In deze vergunning worden namelijk voorschriften opgenomen die de natuurwaarden van het gebied beschermen. Op die wijze wordt voorkomen dat er significant negatieve effecten optreden.

We hebben hiermee uw activiteit getoetst aan de zogenaamde instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Oosterschelde, die bestaan uit:

- doelstellingen voor vogelsoorten;
- doelstellingen voor habitattypen en habitatsoorten;
- doelstellingen uit aanwijzingsbesluiten van de beschermde natuurmonumenten Oosterschelde-Buitendijks en Oosterschelde-Binnendijks.

Tevens hebben wij uw activiteit getoetst aan het geldende provinciale beleid zoals opgenomen in deel B van deze vergunning.

Meer informatie over de Oosterschelde en de instandhoudingsdoelstellingen leest u in deel C van deze vergunning.

5. Zienswijzen van belanghebbenden

Nadat wij uw vergunningaanvraag binnen kregen, hebben wij een afschrift hiervan verstuurd naar:

- de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie en
- het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Noord-Beveland.

Een ontwerpbesluit hebben wij gedurende zes weken ter inzage gelegd en eventuele belanghebbenden met een publicatie in het huis-aan-huisblad De Bevelanden (Noord- en Zuid-Beveland) daarop geattendeerd.

Daarnaast hebben we een ontwerpbesluit gestuurd aan:

- de ZMf;
- stichting Het Zeeuwse Landschap;
- Vogelbescherming Nederland;
- de heer G.C. de Regt.

Ze kregen op die manier de gelegenheid om hun zienswijze te geven op uw aanvraag. Ook u kreeg zo gelegenheid een zienswijze in te dienen.

Er zijn twee zienswijzen ingediend. Stichting Het Zeeuwse Landschap heeft een zienswijze ingediend en Vogelbescherming Nederland. Wij behandelen hierna de ingebrachte zienswijzen.

Samenvatting zienswijze van Stichting Het Zeeuwse Landschap

Stichting Het Zeeuwse Landschap (verder te noemen HZL) geeft in hun zienswijze aan dat zij beheerder zijn van de Inlaag Oesterput en het Schor van de Oesterput, welke grenzen aan het dijktraject. HZL geeft aan geen bezwaren te hebben tegen de uitvoering van de werken. Wel geeft HZL aan het uit het oogpunt van de bijzondere natuurwaarden ter plaatse van groot belang te vinden dat na afronding van de werkzaamheden het nieuwe onderhoudspad tussen dijkpalen 1834 en 1853 echt vrij blijft van gebruik door fietsers, zoals ook in de ontwerpvergunning wordt aangegeven. Volgens HZL blijkt de wijze van afwerking (met niet befietbaar, niet afgewalst open steenasfalt) van het aan te leggen onderhoudspad, wat niet voor fietsers opengesteld wordt, in de praktijk niet geheel doelmatig te zijn. Dergelijke dijkvakken worden volgens HZL net zo gemakkelijk en frequent befietst als andere nieuwe onderhoudspaden op de dijken langs de Ooster- en Westerschelde. HZL geeft aan dat Vogelbescherming Nederland recent een vergelijkbare zienswijze ingediend heeft aangaande het dijktraject Oudepolder te St. Philipsland en dat de desbetreffende zienswijze door HZL ondersteund wordt. HZL verzoekt om voorschrift 3 van de onderhavige ontwerpvergunning zodanig te wijzigen dat een doeltreffende maatregel tegen de toegankelijkheid van het desbetreffende dijkvak uitgevoerd dient te worden. Als voorbeeld noemt HZL dat op andere locaties langs de Ooster- en Westerschelde een hekwerk dwars over de dijk al jaren effectief werkt. Uit het oogpunt van recreatief gebruik van de zeedijk, c.q. de fietsroute, dient de overgang volgens HZL van een buiten- naar een binnendijks fietstraject duidelijk en vloeiend uitgevoerd te worden, in combinatie met een voorlichtingsbord over de bijzondere natuurwaarden ter plaatse.

Reactie op de zienswijze van Stichting Het Zeeuwse landschap

Zie hiervoor onze reactie op de zienswijze van Vogelbescherming Nederland (hierna).

Samenvatting zienswijze Vogelbescherming Nederland

Vogelbescherming Nederland (verder te noemen VN) geeft in hun zienswijze aan dat in de Passende beoordeling bij de berekening van de mogelijke negatieve effecten uitgegaan wordt van een effectieve afsluiting van het dijkvak gelegen tussen dijkpalen 1854 en 1834, zoals afgesproken in 2005 met het waterschap. Volgens VN gaat de Passende beoordeling uit van een effectieve afsluiting zoals opgenomen in bijlage 3 van de planbeschrijving.

VN geeft in hun zienswijze aan bezwaar te hebben tegen voorschrift 3 van het ontwerpbesluit en de nadere uitleg bij dit voorschrift zoals aangegeven in deel A van het ontwerpbesluit onder het kopje 'Inrichting onderhoudsstrook'.

In voorschrift 3 van het ontwerpbesluit staat dat "Het gedeelte van de nieuw aan te leggen onderhoudsstrook dat niet opengesteld wordt voor fietsers, moet worden afgewerkt met grof, niet-befietsbaar, niet afgewalst open steenasfalt (OSA 20/32 mm)".

Het bezwaar tegen voorschrift 3 wordt door VN in hun zienswijze onderbouwd door te verwijzen naar de het verbeterde dijkvak Ser-Arendspolder, waar het buitendijks onderhoudspad reeds is uitgevoerd in grof asfalt. VN heeft op 23 juli een kort bezoek gebracht aan het verbeterde dijkvak Ser-Arendspolder en daarbij gedurende de tijd van het bezoek het volgende geconstateerd:

1. 13.12 uur 2 fietsers
2. 13.14 uur 2 fietsers
3. 13.15 uur 1 scootmobiel
4. 13.18 uur 1 fietser
5. 13.23 uur 2 fietsers
6. 13.25 uur 1 fietser
7. 13.27 uur 2 fietsers

VN geeft aan dat er van een effectieve afsluiting dus geen sprake is. De tijdsaanduiding is gebaseerd op foto's, die volgens VN desgevraagd kunnen worden overlegd.

VN geeft in voorts in hun zienswijze aan dat:

- Gezien het geconstateerde gebruik zullen ook andere vormen van recreatie zich niet laten weerhouden van het gebruik van het buitendijks onderhoudspad.
- Op pagina 9 van deel A van het ontwerpbesluit wordt volgens VN aangegeven dat de activiteit getoetst is aan de instandhoudingsdoelen, dat is op het onderdeel gebruik buitendijks onderhoudspad volgens VN onjuist. In de Passende beoordeling is het uitgangspunt volgens VN gehanteerd dat er een effectieve afsluiting zal worden uitgevoerd. Gezien bovenstaande ervaringen in de Ser-Arendspolder bij het buitendijks onderhoudspad, uitgevoerd in grof asfalt, zal er volgens VN een toename van recreatie gaan plaatsvinden. Dit is niet beoordeeld.
- Gezien de geconstateerde toename van recreatie bij de uitvoering in grof asfalt zal dit volgens VN niet meer overeenkomen met het uitgangspunt: "om intensivering van het recreatieve gebruik tegen te gaan".
- Bij het begin van het af te sluiten deel van het buitendijks onderhoudspad, dient de fietser/recreant volgens VN "gedwongen" geleid te worden naar de doorgaande route binnendijks, omdat recreanten er anders gewoon gebruik van maken.
- Voor de recreant moet volgens VN duidelijk zijn waarom het fietspad binnendijks verder gaat, door de uitleg over de aanwezige natuurwaarden, die door gebruik van het buitendijks onderhoudspad volgens VN verstoord zullen worden.

VN geeft tot slot aan dat zij gezien hun bezwaren de provincie Zeeland vragen voorschrift 3 uit het ontwerpbesluit zodanig te wijzigen dat een effectieve afsluiting gerealiseerd zal worden.

Reactie op de zienswijze van Stichting Het Zeeuwse Landschap en Vogelbescherming Nederland

Omdat de zienswijzen van Vogelbescherming Nederland en Stichting Het Zeeuwse Landschap ongeveer gelijk zijn behandelen wij beide zienswijzen in één reactie.

De vergelijking zoals Vogelbescherming Nederland die maakt met de afwerking van het onderhoudspad op het verbeterde dijktraject Ser-Arendspolder met de Oud-Noord-Bevelandpolder, Inlaag Nieuw-Noord-Bevelandpolder is onjuist en gaat hier niet op. Volgens Projectbureau Zeeweringen gaat het bij het onderhoudspad op het dijktraject Ser-Arendspolder om OSA welke met de bak van een hydraulische kraan is bewerkt (geëgaliseerd en aangedrukt) en vervolgens afgestrooid met grond. Deze grondlaag is er later met een kraan weer afgeschraapt. Doordat er bij het afschrappen van de grondlaag gronddeeltjes tussen de stenen (OSA) zijn achtergebleven en een hydraulische kraan het pad daarna nog eens extra afgevlakt heeft, is er op het dijktraject Ser-Arendspolder een veel minder ruw afgewerkt onderhoudspad ontstaan dan voorzien op het dijktraject Oud-Noord-Bevelandpolder, Inlaag Nieuw-Noord-Bevelandpolder, waar op het niet voor fietsers open te stellen gedeelte een (veel ruwer) en minder geëgaliseerd onderhoudspad wordt aangelegd, waarbij het OSA niet bewerkt, niet afgevlakt en niet afgestrooid wordt met grond. In de huidige situatie is het buitendijks onderhoudspad op dijktraject Oud-Noord-Bevelandpolder, Inlaag Nieuw-Noord-Bevelandpolder niet verhard, maar gaat het om een 'groene dijk'. Aan het begin en aan het einde van het aan te leggen niet voor fietsers open te stellen onderhoudspad staan in de huidige situatie toegangshekken en schapenrasters. Conform voorschrift 7 van deze vergunning moeten hekken en/of rasters worden teruggeplaatst waar die er nu ook al zijn.

Na de dijkverbetering zal fietsen op het niet voor fietser open te stellen onderhoudspad op het dijktraject Oud-Noord-Bevelandpolder, Inlaag Nieuw-Noord-Bevelandpolder nog lastiger worden dan in de huidige situatie met een graspad, omdat de bestaande hekken/afrostering moeten worden teruggeplaatst en het pad conform bestuurlijke afspraken daarover tussen de Provincie, Waterschap en Rijkswaterstaat, afwerkt wordt met niet befetsbaar, niet afgewalst open steenasfalt (OSA 20/32 mm). Fietsers worden aan het einde van het voor fietsers open te stellen onderhoudspad met borden van het waterschap geïnformeerd waarom het fietspad hier binnendijks wordt voortgezet.

Ons inziens is de afwerking met OSA 20/32 mm (voorschrift 3) op het niet voor fietsers open te stellen gedeelte van het onderhoudspad (tussen de dijkpalen 1854 en 1834) in combinatie met het terugplaatsen van hekken/afstering (voorschrift 7) voldoende effectief om intensivering van recreatief medegebruik en toename van verstoring van aanwezige natuurwaarden op dit gedeelte te voorkomen.

Deel B. Wettelijk kader en beleid

In paragraaf 1 van dit deel leest u welke artikelen uit de Natuurbeschermingswet 1998 van belang zijn bij het verlenen van deze vergunning.

In paragraaf 2 leest u welk beleid een rol speelt bij de vergunningverlening.

1. Wettelijk kader

Sinds 1 oktober 2005 is de Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. Per 1 februari 2009 is de Natuurbeschermingswet 1998 op een aantal onderdelen gewijzigd.

De voor deze vergunningverlening van belang zijnde artikelen zijn:

Artikel 1 sub m

Onder bestaand gebruik wordt verstaan:

1. iedere handeling die op 1 oktober 2005 werd verricht en sedertdien niet of niet in betekenende mate is gewijzigd.
2. iedere handeling die op het moment van aanwijzing van een gebied als beschermd natuurmonument of ter uitvoering van richtlijn 79/409/EEG dan wel op het moment van aanmelding bij de Europese Commissie van een gebied ter uitvoering van artikel 4, eerste lid, van richtlijn 92/43/EEG werd verricht en sedertdien niet of niet in betekenende mate is gewijzigd, voor zover die aanwijzing of aanmelding plaatsvindt na 1 oktober 2005.

Artikel 1 sub n

Onder een Natura 2000-gebied wordt verstaan:

1. een gebied dat is aangewezen op grond van artikel 10a, eerste lid,
2. gebied dat voorlopig is aangewezen als bedoeld in artikel 12, derde lid, of
3. een gebied dat voorkomt op de lijst van gebieden van communautair belang, bedoeld in artikel 4, tweede lid, van richtlijn 92/43/EEG.

Artikel 2, eerste lid

In dit artikel staat wat we onder 'gedeputeerde staten' verstaan, voor zover niet anders is bepaald.

Gedeputeerde staten = gedeputeerde staten van de provincie waarin geheel of grotendeels zijn gelegen:

- gebieden als bedoeld in artikel 10a (zie hieronder), of
- natuurmonumenten, of
- landschapsgezichten onderscheidenlijk beschermde natuurmonumenten, of
- beschermde landschapsgezichten.

Artikel 2, vijfde lid

Gedeputeerde staten beslissen niet op een aanvraag voor een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, dan in overeenstemming met gedeputeerde staten van de andere provincies waarin het Natura 2000-gebied mede is gelegen voor zover die vergunning betrekking heeft op delen van het gebied, gelegen in die andere provincies.

Artikel 2a

1. Indien een aanvraag van een vergunning als bedoeld in artikel 16, eerste lid, betrekking heeft op een handeling die hoofdzakelijk gevolgen kan hebben voor een deel van een beschermd natuurmonument dat is gelegen binnen de grenzen van één provincie, beslissen gedeputeerde staten van de provincie waarin dat deel van het beschermd natuurmonument is gelegen over de aanvraag.
2. Indien een aanvraag van een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, betrekking heeft op een project dat of andere handeling die hoofdzakelijk gevolgen kan hebben voor een deel van een Natura 2000-gebied dat is gelegen binnen de grenzen van één provincie, beslissen gedeputeerde staten van de provincie waarin dat deel van het Natura 2000-gebied is gelegen over de aanvraag.

Artikel 10a, eerste lid

In dit artikel staat dat Onze Minister gebieden aanwijst om de volgende Europese richtlijnen uit te kunnen voeren:

- richtlijn (EEG) nummer 79/409/EEG (Vogelrichtlijn)
- richtlijn (EEG) nummer 92/43/EEG (Habitatrichtlijn)

Artikel 10a, tweede lid

Dit artikel bepaalt dat een besluit de instandhoudingsdoelstelling voor het gebied bevat. Het gaat dan om besluiten, zoals bedoeld in het vorige artikel (het eerste lid van artikel 10a). Onder instandhoudingsdoelstellingen vallen in ieder geval:

- a. doelstellingen die gaan om de instandhouding van de leefgebieden, voor zover dit vereist is volgens richtlijn (EEG) nummer 79/409, of
- b. doelstellingen die gericht zijn op de instandhouding van de natuurlijke habitats of van de populaties van in het wild levende dier- en plantensoorten, voor zover dit vereist is volgens richtlijn (EEG) nummer 92/43.

Artikel 10a, derde lid

Dit artikel bepaalt dat de instandhoudingsdoelstelling (uit artikel 10a, tweede lid) ook betrekking kan hebben op doelstellingen gericht op:

- het behoud van het natuurschoon;
- het herstel van het natuurschoon;
- de ontwikkeling van het natuurschoon;
- de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied.

Voor zover deze niet vallen onder de doelstellingen volgens de richtlijnen uit het tweede lid vereist is.

Artikel 15a, tweede lid

Volgens dit artikel is het gebied geen beschermd natuurmonument meer vanaf het moment dat het gebied wordt aangewezen als Natura 2000-gebied.

Artikel 15a, derde lid

In dit artikel staat dat de instandhoudingsdoelstelling voor het Natura 2000-gebied ook betrekking heeft op eerdere doelstellingen, die gericht waren op:

- het behoud van het natuurschoon;
- het herstel van het natuurschoon;
- de ontwikkeling van het natuurschoon;
- de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied.

Dit geldt ook als het gebied niet langer aangewezen is als beschermd natuurmonument. We houden dan dus doelstellingen aan zoals ze waren toen het gebied nog wel aangewezen was als beschermd natuurmonument.

Ingevolge artikel 19ia, eerste lid, jo. artikel 19ja, tweede lid geldt een aanvraag op grond van artikel 19d eerste lid, ook als een aanvraag op grond van artikel 16, eerste lid, indien de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied mede betrekking hebben op doelstellingen zoals bedoeld in artikel 10a, derde lid. In dat geval geldt het toetsingskader van artikel 16, eerste tot en met zesde lid op handelingen die schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis van het Natura 2000-gebied anders dan vereist ingevolge de richtlijnen, bedoeld in artikel 10a, tweede lid, of voor dieren en planten in dat gebied, of die het gebied ontsieren. Dit betekent dat navolgende doelen getoetst worden aan dit regime.

Artikel 65 van de Natuurbeschermingswet 1998

Sommige gebieden zijn al voordat de wet in werking trad aangewezen als beschermde natuurmonumenten en staatsnatuurmonumenten, op grond van de Natuurbeschermingswet. Zie artikel 7, eerste lid en artikel 21 eerste lid.

Voor deze gebieden geldt het verbod van artikel 16, eerste lid van de Natuurbeschermingswet. Dit verbod heeft betrekking op schadelijke handelingen, die buiten het beschermde natuurmonument of staatsnatuurmonument worden verricht, zonder dat deze handelingen vermeld zijn in het aanwijzingsbesluit. Deze regeling wijkt af van artikel 16, vierde lid van de Natuurbeschermingswet.

2. Beleid

De Oosterschelde is een Natura 2000-gebied volgens artikel 1 sub n van de Natuurbeschermingswet 1998.

Natura 2000-doelendocument

Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft ambtelijke concepten van het Natura 2000-doelendocument en gebiedendocumenten voor de verschillende Natura 2000-gebieden voor commentaar aan overheden en maatschappelijke organisaties voorgelegd. Onder deze gebieden valt ook Oosterschelde. Dit deed het ministerie in december 2005.

In het document zijn kernopgaven voor de verschillende Natura 2000-landschappen geformuleerd. Voorbeelden van deze landschappen zijn Duinen en Noordzee, Waddenzee en Delta. In juni 2006 heeft de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit dit doelendocument vastgesteld.

Instandhoudingsdoelstellingen

In januari 2007 heeft de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit de ontwerpbesluiten voor 111 Natura 2000-gebieden ter inzage gelegd. De Oosterschelde valt onder deze 111 gebieden.

In deze ontwerpbesluiten zijn de kernopgaven uitgewerkt in voorlopige algemene instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsdoelstellingen voor habitattypen en -soorten en/of vogelsoorten. Het Natura 2000-doelendocument en het ontwerpbesluit voor de Oosterschelde worden in de overweging bij de aangevraagde vergunning betrokken. Meer over de instandhoudingsdoelstellingen leest u in deel C van deze vergunning.

Instandhoudingsdoelstellingen

In januari 2007 heeft de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit de ontwerpbesluiten voor 111 Natura 2000-gebieden ter inzage gelegd. De Oosterschelde valt onder deze 111 gebieden. In deze ontwerpbesluiten zijn de kernopgaven uitgewerkt in voorlopige algemene instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsdoelstellingen voor habitattypen en -soorten en/of vogelsoorten.

Op 23 december 2009 heeft de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit het Natura 2000-aanwijzingsbesluit Oosterschelde vastgesteld. In dit besluit is als gevolg van de inspraakreacties op het ontwerpbesluit een aantal wijzigingen doorgevoerd. Dit aanwijzingsbesluit wordt in de overweging bij de aangevraagde vergunning betrokken. Meer over de instandhoudingsdoelstellingen leest u in deel C van deze vergunning.

Beleidsplan Oosterschelde

In 1995 heeft de Stuurgroep Oosterschelde het Beleidsplan Oosterschelde 1995 vastgesteld. Dit beleidsplan beschrijft een integrale visie op de ontwikkeling van het gebied. Voor de inrichting en het beheer van de Oosterschelde is de hoofddoelstelling als volgt:

'Het behoud en zo mogelijk versterking van de natuurlijke waarden, met inachtneming van de basisvoorwaarden van een maatschappelijk functioneren van het gebied, waaronder vooral de visserij, wordt begrepen.'

In 2000 is de Stuurgroep Oosterschelde opgeheven en kwam de beleidsuitvoering in handen van het bestuur van het in 2000 opgerichte Nationaal Park Oosterschelde. Het Beheers- en Inrichtingsplan Nationaal Park Oosterschelde zet het beleid van het Beleidsplan Oosterschelde 1995 voort. Het Nationaal Park Oosterschelde heeft dit inrichtingsplan in 2001 vastgesteld.

Voor de Oosterschelde geldt als randvoorwaarde dat de veiligheid van het gebied voor de zee te allen tijde gewaarborgd moet zijn.

Omgevingsplan Zeeland 2006-2012

In 2006 heeft Provinciale Staten van Zeeland het Omgevingsplan Zeeland 2006-2012 vastgesteld. Dit omgevingsplan is een integratie van het provinciale streek-, milieubeleids- en waterhuishoudingsplan. Het omgevingsplan zet in op een dynamisch en aantrekkelijk Zeeland. Enerzijds is het een beleidsuitwerking dat voor concentratie, uitbouw en versterking van economische activiteiten in de havens en het steden-netwerk en anderzijds voor behoud en versterking van de groenblauwe oase die Zeeland is kiest.

Het plan stelt dat het goed gaat met de Zeeuwse natuurgebieden, maar onvoldoende goed met de Zeeuwse natuur. Weliswaar krijgen steeds meer gebieden een natuurbestemming, toch zijn er nog steeds plant- en diersoorten die het veld moeten ruimen door versnippering en de kwaliteit van de omgeving. Behoud van biodiversiteit vraagt om voortgaan op de weg te komen tot een duurzaam en robuust ecologisch netwerk.

Het Omgevingsplan Zeeland geeft aan dat er voor zeer kwetsbare en waardevolle gebieden sprake is van een beschermingsregime. Binnen dit regime zijn nieuwe projecten, plannen of handelingen niet toegestaan indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van een gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Dit beschermingsregime sluit aan bij het afwegingskader in de Nota Ruimte voor de Ecologische Hoofdstructuur. Daarnaast geldt voor deze gebieden nationale en internationale wetgeving zoals de Natuurbeschermingswet 1998.

Veiligheid tegen overstromen

Het Omgevingsplan Zeeland geeft aan dat de bescherming tegen overstromingen door klimaatverandering en zeespiegelstijging weer actueel is. Het garanderen van duurzame veiligheid is daarom van groot belang. De aanpak van de zogenoemde zwakke schakels moet prioriteit hebben. Zeeland heeft, juist vanwege haar ligging in de frontlinie, de ambitie ruimte te bieden voor experimenten op het gebied van de kustverdediging. Zeeland wil een laboratorium worden, waar kennis opgedaan wordt die wereldwijd ingezet kan worden in gebieden die evenals Zeeland geconfronteerd zullen gaan worden met de gevolgen van de klimaatverandering.

Aanwijzing

Op 19 februari 2008 heeft de Minister van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie, het Natura 2000 aanwijzingsbesluit Voordelta vastgesteld. In dit besluit is als gevolg van de inspraakreacties op het ontwerpbesluit een aantal wijzigingen doorgevoerd. Dit aanwijzingsbesluit wordt in de overweging bij de aangevraagde vergunning gebruikt.

Deel C. Gebiedsbeschrijvingen en instandhoudingsdoelstellingen Oosterschelde

Hieronder leest u in paragraaf 1 een algemene gebiedsbeschrijving van het Natura 2000-gebied Oosterschelde. In paragraaf 2 beschrijven we zeer gedetailleerd de instandhoudingsdoelen van het gebied. De instandhoudingsdoelen uit deze hele paragraaf en het beleid dat u hebt kunnen lezen in deel B van deze vergunning, zijn voor ons het toetsingskader voor de vergunning.

1. Gebiedsbeschrijving van Oosterschelde

1.1 Oosterschelde

Het gebied Oosterschelde is een onderdeel van het voormalige estuarium van de Schelde. In 1986 is de Oosterschelde van de zee afgesloten door een stormvloedkering, die de getijdenwerking nog in enige mate toelaat. Als gevolg van de getijdenstromen vinden erosie- en sedimentatieprocessen plaats. Dit veroorzaakt een wisselend patroon van schorren, slikken en droogvallende platen (het intergetijdengebied), ondiep water en diepe getijdengeulen.

In de monding van de Oosterschelde bevinden zich de diepste stroomgeulen die plaatselijk een diepte bereiken van 45 meter. Tussen deze stroomgeulen en in het gebied ten oosten van de Zeelandbrug bevinden zich uitgestrekte gebieden met ondiepe wateren met zandbanken. In het oosten en noorden van het gebied komen grote oppervlakten slikken voor.

Binnendijs worden langs de oever een groot aantal karrevelden, inlagen en kreekrestanten tot het gebied gerekend. Deze gebieden bestaan voornamelijk uit vochtige graslanden en open water. Het water, het intergetijdengebied en de binnendijs gelegen gebieden vormen samen het leefmilieu voor de rijke flora en fauna van het gebied. De grote variatie aan milieutypen in het gebied gaat gepaard met een grote diversiteit aan dier- en plantensoorten. Deze variatie aan milieutypen wordt bepaald door factoren als getij, stroming, watertemperatuur, hoogteligging, waterkwaliteit en sedimentsamenstelling.

Vogelrichtlijngebied Oosterschelde

De Oosterschelde is aangewezen als Vogelrichtlijngebied. De kustwateren (zout), intergetijdengebied, schorren en binnendijkse gronden (o.a. brakke inlagen) vormen namelijk samen het leefgebied van een aantal vogelsoorten dat beschreven staan in de Vogelrichtlijn. In Bijlage I van de Vogelrichtlijn staat een aantal vogelsoorten opgenoemd dat in de Westerschelde hun leefgebied heeft (artikel 4.1). Ook fungeert het gebied als broed-, rui- en overwinteringsgebied en rustplaats in de trekzone van andere trekvogelsoorten (artikel 4.2).

De begrenzing van het Vogelrichtlijngebied is zo gekozen dat we het voortbestaan en/of de voortplanting van de vogelsoorten zo veel mogelijk ondersteunen. Het gebied vormt een in landschappelijk en vogelkundig opzicht samenhangend geheel dat de vogels zo goed mogelijk beschermt.

Habitatrichtlijngebied Oosterschelde

Het gebied Oosterschelde behoort tot het Natura 2000-landschap 'Noordzee, Waddenzee en Delta'. De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied Oosterschelde is bepaald aan de hand van de ligging van de natuurlijke habitats en de leefgebieden van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Daarnaast omvat het begrensde gebied ook natuurwaarden, die integraal onderdeel uitmaken van de ecosystemen waartoe de betreffende habitattypen en leefgebieden van soorten behoren. Ook nieuwe natuur valt binnen dit gebied, als dit noodzakelijk is om bedreigde en schaarse habitattypen en leefgebieden van soorten te herstellen. Bij de keuze en de afbakening van de gebieden hebben is alleen rekening gehouden met vereisten die te maken hebben met de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.

2. Instandhoudingsdoelstellingen van Oosterschelde

2.1 Hoofdpijnen van de Natura 2000-doelen

Als verdere invulling van het stellen van prioriteiten zijn voor de acht onderscheiden Natura 2000-landschappen kernopgaven geformuleerd op grond van de daar voorkomende habitattypen en soorten, de landelijke betekenis van deze waarden binnen het betreffende landschap, de belangrijkste verbeteropgaven en de beïnvloedingsmogelijkheden. Per landschap omvatten ze de belangrijkste behoud- en herstelopgaven. De kernopgaven stellen prioriteiten ('richting geven') en geven overeenkomsten en verschillen tussen en binnen de gebieden aan. Zij hebben in het bijzonder betrekking op habitattypen en (vogel)soorten die sterk onder druk staan en/of waarvoor Nederland van groot of zeer groot belang is. De kernopgaven worden per Natura 2000-landschap behandeld en opgesomd in hoofdstuk 5 van het Natura 2000 doelendocument (2006).

De algemene doelen betreffen behoud en indien van toepassing herstel van:

- de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van Natura 2000 zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie;
- de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie, die zijn opgenomen in bijlage I of bijlage II van de Habitatrichtlijn.

Dit behelst de benodigde bijdrage van het gebied aan het streven naar een op landelijk niveau gunstige staat van instandhouding voor de habitattypen en de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;

- de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, inclusief de samenhang van de structuur en functies van de habitattypen en van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
- de op het gebied van toepassing zijnde ecologische vereisten van de habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

2.2 Kernopgaven voor de Oosterschelde

In het doelendocument is voor de Oosterschelde een aantal kernopgaven geformuleerd. Deze zijn:

- Behoud van slikken en platen voor rustende en foeragerende niet-broedende vogels en rustgebieden voor de gewone en grijze zeehond.
- Behoud en herstel van schorren en zilte graslanden (buitendijks) met alle successiestadia, zoet-zout overgangen, verscheidenheid in substraat en getijregime en als hoogwatervluchtplaats.
- Behoud en ontwikkeling van kwaliteit binnendijkse brakke gebieden voor noordse woelmuis en voor broedvogels (kluut, sterns) en als hoogwatervluchtplaats, overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) brakke variant van ruigten en zomen (harig wilgenroosje), schorren en zilte graslanden (binnendijks) en als hoogwatervluchtplaats.

2.3 Instandhoudingsdoelen voor de Oosterschelde

De kernopgaven zoals u ze hierboven heeft gelezen, zijn in het aanwijzingsbesluit 'Oosterschelde' van 23 december 2009 vertaald in instandhoudingsdoelen.

Voor de *habitat*typen zijn de volgende doelen opgenomen:

- H1160 Grote baaien: behoud van de oppervlakte en verbetering van de kwaliteit.
- H1310 Zilte pionierbegroeiingen: uitbreiding van de oppervlakte en het behoud van de kwaliteit van zilte pionierbegroeiingen, *zeekraal* (subtype A).
- H1320 Slijkgrasvelden: behoud van de oppervlakte en de kwaliteit.
- H1330 Schorren en zilte graslanden: behoud van de oppervlakte en de kwaliteit van de schorren en zilte graslanden, *buitendijks* (subtype A) en uitbreiding van de oppervlakte en het behoud van de kwaliteit van schorren en zilte graslanden, *binnendijks* (subtype B).
- H7140 Overgangs- en trilvenen: uitbreiding van de oppervlakte en verbetering van de kwaliteit van overgangs- en trilvenen, *veenmosrietlanden* (subtype B).

Voor de *habitat*richtlijnsoorten zijn de volgende doelen opgenomen:

- H1340 Noordse woelmuis: uitbreiding van de verspreiding, de omvang en het behoud van de kwaliteit van het leefgebied voor de uitbreiding van de populatie.
- H1365 Gewone zeehond: behoud van de omvang en de verbetering van de kwaliteit van het leefgebied voor uitbreiding van de populatie voor een regionale populatie van ten minste 200 exemplaren in het Deltagebied.

Voor de *broed*vogelsoorten zijn de volgende doelen opgenomen:

- Behoud van de omvang en de kwaliteit van het leefgebied als bijdrage aan de draagkracht voor de populatie van het Deltagebied van:
  - A132 Kluut ten minste 2.000 paren;
  - A137 Bontbekplevier ten minste 100 paren;
  - A191 Grote stern ten minste 4.000 paren;
  - A193 Visdief ten minste 6.500 paren;
  - A195 Dwergstern ten minste 300 paren.
- Uitbreiding van de omvang en/of verbetering van de kwaliteit van het leefgebied, met een draagkracht voor de populatie van het Deltagebied van:
  - A138 Strandplevier ten minste 220 paren.
- Behoud van de omvang en de kwaliteit van het leefgebied, met een draagkracht voor een populatie van:
  - A081 Bruine kiekendief ten minste 19 broedparen;
  - A194 Noordse stern ten minste 20 paren.

Voor de *niet-broed*vogelsoorten zijn de volgende doelen opgenomen:

- Behoud van de omvang en de kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor een populatie van:
  - A004 Dodaars gemiddeld 80 vogels (seizoensgemiddelde)
  - A005 Fuut gemiddeld 370 vogels (seizoensgemiddelde)
  - A007 Kuifduiker gemiddeld 8 vogels (seizoensgemiddelde)
  - A017 Aalscholver gemiddeld 360 vogels (seizoensgemiddelde)
  - A026 Kleine zilverreiger gemiddeld 20 vogels (seizoensgemiddelde)

- o A034 Lepelaar gemiddeld 30 vogels (seizoensgemiddelde)
- o A043 Grauwe gans gemiddeld 2.300 vogels (seizoensgemiddelde)
- o A045 Brandgans gemiddeld 3.100 vogels (seizoensgemiddelde)
- o A046 Rotgans gemiddeld 6.300 vogels (seizoensgemiddelde)
- o A048 Bergeend gemiddeld 2.900 vogels (seizoensgemiddelde)
- o A050 Smient gemiddeld 12.000 vogels (seizoensgemiddelde)
- o A051 Krakeend gemiddeld 130 vogels (seizoensgemiddelde)
- o A052 Wintertaling gemiddeld 1.000 vogels (seizoensgemiddelde)
- o A053 Wilde eend gemiddeld 5.500 vogels (seizoensgemiddelde)
- o A054 Pijlstaart gemiddeld 730 vogels (seizoensgemiddelde)
- o A056 Slobeend gemiddeld 940 vogels (seizoensgemiddelde)
- o A067 Brilduiker gemiddeld 680 vogels (seizoensgemiddelde)
- o A069 Middelste zaagbek gemiddeld 350 vogels (seizoensgemiddelde)
- o A103 Slechtvaik gemiddeld 10 vogels (seizoensmaximum)
- o A125 Meerkoet gemiddeld 1.100 vogels (seizoensgemiddelde)
- o A130 Scholekster gemiddeld 24.000 vogels (seizoensgemiddelde)
- o A132 Kluut gemiddeld 510 vogels (seizoensgemiddelde)
- o A137 Bontbekplevier gemiddeld 280 vogels (seizoensgemiddelde)
- o A138 Strandplevier gemiddeld 50 vogels (seizoensgemiddelde)
- o A140 Goudplevier gemiddeld 2.000 vogels (seizoensgemiddelde)
- o A141 Zilverplevier gemiddeld 4.400 vogels (seizoensgemiddelde)
- o A142 Kievit gemiddeld 4.500 vogels (seizoensgemiddelde)
- o A144 Drieteenstrandloper gemiddeld 260 vogels (seizoensgemiddelde)
- o A149 Bonte strandloper gemiddeld 14.100 vogels (seizoensgemiddelde)
- o A157 Rosse grutto gemiddeld 4.200 vogels (seizoensgemiddelde)
- o A160 Wulp gemiddeld 6.400 vogels (seizoensgemiddelde)
- o A161 Zwarte ruiter gemiddeld 310 vogels (seizoensgemiddelde)
- o A162 Tureluur gemiddeld 1.600 vogels (seizoensgemiddelde)
- o A164 Groenpootruiter gemiddeld 150 vogels (seizoensgemiddelde)
- o A169 Steenloper gemiddeld 580 vogels (seizoensgemiddelde)
- Behoud van de omvang en de kwaliteit van het leefgebied van:
  - o A037 Kleine zwaan
- Behoud van de omvang en de verbetering van de kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor een populatie van:
  - o A143 Kanoet gemiddeld 7.700 vogels (seizoensgemiddelde)

2.4 Instandhoudingsdoelstellingen versus 'oude doelstellingen'

Naast de doelstellingen vanuit de Vogel- en Habitatrictlijn blijven ook de doelstellingen vanuit de aanwijzing van de Oosterschelde als beschermd natuurmonument van kracht. Deze doelstellingen hebben betrekking op het behoud, het herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van dat deelgebied (artikel 15a, derde lid, Natuurbeschermingswet 1998), en wel zoals het is bepaald in het vervallen besluit. We noemen dit verder: 'de oude doelen'.

Gaan deze oude doelstellingen over Natura 2000-waarden, dan vallen ze onder de instandhoudingsdoelstellingen zoals u ze hiervoor heeft gelezen. In een aantal gevallen is het onmogelijk om zowel de oude doelen als de Natura 2000-doelen te bereiken. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn omdat de doelen om tegenstrijdig beheer vragen. In die gevallen gaan de Natura 2000-doelen voor. Dit doen we om de Europeesrechtelijke verplichtingen na te komen.

In het in voorbereiding zijnde beheerplan voor het Natura 2000-gebied worden de oude doelen in ruimte en tijd uitgewerkt. Net als de overige instandhoudingsdoelen. Ook wordt dan uitgewerkt waar, gezien de oude doelen, achteruitgang van het natuurschoon de natuurwetenschappelijke betekenis toegestaan wordt ten gunste van Natura 2000-doelen.

2.5 De oude doelen voor de Oosterschelde

Binnen het Natura 2000-gebied Oosterschelde gelden de oude doelen voor de deelgebieden 'Oosterschelde-buitendijks' en 'Oosterschelde-binnendijks'.

Voor 'Oosterschelde-buitendijks' gaat het om de volgende doelen:

- Behoud van het gebied als internationaal belangrijke schakel in een samenhangend systeem van waterrijke gebieden in het West-Palearctische gebied.
- Behoud van het ecologisch samenhangende geheel van open water, platen, slikken en schorren.
- Behoud van de kenmerkende grote geomorfologische, bodemkundige en hydrologische verscheidenheid.
- Behoud van de waardevolle levensgemeenschappen die te danken zijn aan de verscheidenheid van milieuomstandigheden.

- Behoud van:
  - minder algemene tot zeldzame plantengemeenschappen (blaaswier, darmwievegetaties, klein en groot zee gras, Engels slijkgras, zee kraal, zee aster, kwelder gras, schorrezout gras, lamsoor, zee weeg bree, gewone zout melde, strand kweek, zee alsem, rood zwenk gras, zilte rus, melkkruid, Engels gras, schorrekruid, strand melde, spiesmelde, reukloze kamille, klein slijkgras, knotswier, groefwier en suikerwier),
  - het nationale en internationale belang als overwinteringsgebied, doortrekgebied en permanente verblijfplaats voor een groot aantal vogelsoorten (scholekster, kanoetstrandloper, bonte strandloper, wulp, tureluur, zilverplevier, steenloper, smient, pijlstaart, bergeend, rotgans, brandgans, kleine zwanen, kolganzen, rietganzen, tureluur, wilde eend, visdief, bontbekplevier, strandplevier en kluut)
  - de aquatische zoutwaterlevensgemeenschappen (zeepokken, mosselen, kokkels, platte slijkgaper, wadpier, draadworm, zager, nonnetje, zeeduizendpoot, wadslakje, alikruik, strandkrab, garnaal, slijkgarnaal, wilde mosselbanken, fauna van dijkvlooiingen met zakpijpen, zeedahlia's, zeeanjer, sponzen, oesters, alikruiken, zeepokken, kreeft, zee kat, zeedonderpad, zeenaald, zwarte grondel, botervis, snotolf en harnasmannetje)
  - met vele soorten plantaardig en dierlijk plankton en vissen (schol, schar, bot, tong, haring en sprot) dankzij de goede waterkwaliteit en het (potentiële) leefgebied voor de zee hond.
- Behoud van het weidse karakter en ongereptheid uit een oogpunt van natuurschoon.

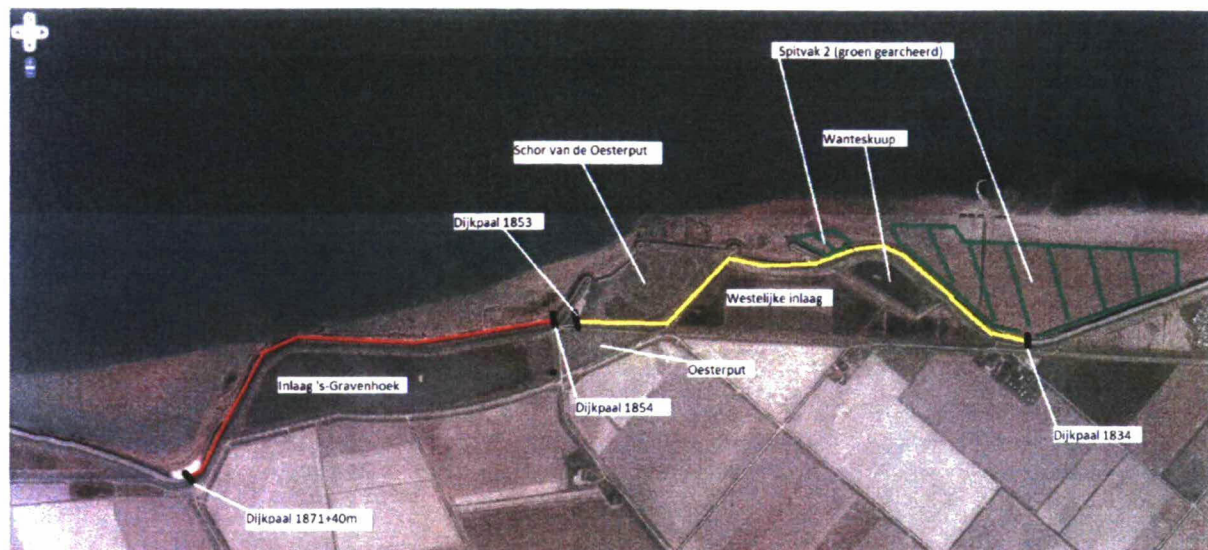
Voor 'Oosterschelde-binnendijks' gaat het om de volgende doelen:

- Behoud van het gebied, in samenhang met de binnendijkse natuurgebieden, als internationaal belangrijke schakel in een samenhangend systeem van waterrijke gebieden in de West-Palearctische trekzone voor vogels.
- Behoud van de inlagen, karrevelden, kreekresten, eendenkooien en een graslandgebied.
- Behoud van de belangrijke ecologische en geohydrologische relaties met de Oosterschelde.
- Behoud van de kenmerkende grote geomorfologische, bodemkundige en hydrologische verscheidenheid.
- Behoud van de waardevolle levensgemeenschappen dankzij de verscheidenheid in milieuomstandigheden, met name die van getijloze zoute en brakke milieus van gradiëntsituaties van zout naar zoet en van nat naar droog.
- Behoud van:
  - de functie als leefgebied voor haas, konijn, mol, wezel, bunzing, hermelijn, noordse woelmuis en rugstreeppad.
  - minder algemene tot zeldzame plantengemeenschappen, waarin zeldzame plantensoorten voorkomen zee kraal, schorrekruid, schorrezout gras, kweldergrassen, zilte rus, zee aster, melkkruid, kamgras, rood zwenk gras, veldgerst, duizendblad, kattedoorn, kleine klaver, riet, zeebies, spiesmelde, slanke waterbies, moeraszout gras, valse voszegge, zomprus, ruppia, schedefonteinkruid, zilte waterranonkel, zannichellia, duinriet, zeegroene zegge, moeraswespenorchis, bleekgele droogbloem, stijve ogentroost, duindoorn, fraai duizenguldenkruid, zilte zegge, lidsteng, rode waterereprijs, mattenbies, zeerus, zeegroene rus, kleine lisdodde, brede stekelvaren, wijfjesvaren, moerasvaren, veenmos, oeverzegge, moeraswilgenroosje, waterzuring, lisdodde, oeverzegge, cyperzegge, tweerijige zegge, scherpe zegge, braam, galigaan, geelhartje, rietorchis, greppelrus, krielparnassia, kwelderzegge, strandbiet, zee wind, blauwe zeedistel, harig wilgeroosje, rietzwenk gras, lamsoor, gevlekte orchis, tenger fonteinkruid, ge-doornd hoornblad, waterranonkel, kweek, grote brandnetel, breedbladige orchis, addertong, gewone vlier, meidoorn en hondsdraf).
  - Behoud als broedgebied (bosrietzanger, rietzanger, rietgors, kleine karekiet, waterhoen, meerkoet, dodaars, kievit, scholekster, tureluur, grutto, kluut, bontbekplevier, strandplevier, kokmeeuw, visdief, noordse stern, eenden, kleine plevier, tjiftjaf, winterkoning, spotvogel, bruine kiekendief en blauwborst), foerageergebied (kluut, tureluur, kievit, grutto, smient, rotgans) en pleisterplaats van nationaal en internationaal belang voor kust- en weidevogels, ganzen, eendachtigen en steltlopers.
- Behoud van de variatie in de elementen water, land, dijken, vegetatietypen en vogelrijkdom uit het oogpunt van natuurschoon.

2.6 Toetsingskader

De instandhoudingsdoelen uit deze hele paragraaf en het beleid dat u hebt kunnen lezen in deel B van deze vergunning zijn voor ons het toetsingskader voor de vergunning

Deel D. Globale ligging van het dijktraject Oud Noord-Bevelandpolder, Inlaag Nieuw Noord-Bevelandpolder

Het onderhoudspad op het dijktraject aangegeven met rode kleur (gelegen tussen dijkpaal 1871+40 meter en dijkpaal 1854) wordt opengesteld voor fietsers. Het onderhoudspad op het dijktraject aangegeven met gele kleur (gelegen tussen dijkpaal 1853 en dijkpaal 1834) wordt niet opengesteld voor fietsers.